

L-Eżamijiet Annwali 2017

ID-DISA' SENA	L-ISTORJA (ĠENERALI)	L-ISKEMA TAL-MARKI
1.1	A: Il-Gran Mastru De La Valette B: Il-Papa Piju V	(1) (1)
1.2	Il-belt Valletta	(1)
1.3	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu:</i> De Valette ħa d-deċiżjoni li tinbena belt ġdida fuq l-Għolja Xiberras u l-Papa bagħat lil Laparelli li għamel id-disinn tal-belt Valletta.	(2)
1.4	Intebħu li b'hekk Malta tkun aktar b'saħħitha u tkun tista' twaqqaf l-Imperu Ottoman milli javvanza lejn l-Ewropa.	(2)
1.5	<i>Accetta twegibiet bħal:</i> ried isaħħah id-difiża tal-portijiet; biex tiddefendi l-portijiet li kienu meqjusa bħala ċ-ċavetta tal-Gzejjer Maltin; biex Malta tkun tiflaħ tirreżisti aktar f'każ ta' assedju ieħor.	(2)
1.6	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu waħda minn dawn:</i> pożizzjoni strategika tal-għolja Xiberras bħala penizola fil-għoli li kienet thares fuq il-portijiet il-kbar; li għandha port, kastell, swar u fortifikazzjonijiet.	(1)
1.7	<i>Accetta waħda minn:</i> mill-Mandraġġ; min-naħa tal-belt magħrufa bħala Marsamxett.	(1)
1.8	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu tnejn minn dawn:</i> iżommu uniformità fil-għoli tal-bini u mhux min jibni dar għolja u min terran; jibni f'linja dritta u la mdaħħal 'il ġewwa u lanqas maħruġ 'il barra; ižejjen il-kantuniera b'xi ornament.	(2)
1.9.1	l-ilma	(1)
1.9.2	bil-bini tal-akwedott	(1)
Total: 15-il marka		
2.1	B: Il-Kon Katidral ta' San Ġwann C: Il-Knisja tal-Vitorja D: Il-Berġa ta' Kastilja E: Il-Bibljoteka F: Il-Palazz Maġisterjali G: Sagra Infermerija H: Teatru Manwel I: Monte di Pietà	(8)
2.1.2	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu waħda minn dawn:</i> B: Il-Kon Katidral ta' San Ġwann C: Il-Knisja tal-Vitorja H: Teatru Manwel I: Monte di Pietà	(1)
2.2.1	Ġlormu Cassar	(1)
2.2.2	Barokk	(1)
2.2.3	Fi żmien il-Kavallieri din il-berġa kienet tintuża biex jgħixu l-Kavallieri żgħażaġh ġejjin minn Kastilja u l-Portugall iżda llum din il-berġa hi l-uffiċċju tal-Prim Ministru.	(2)
2.3.1	il-Gran Mastru	(1)

2.3.2	Għax hu l-aktar bini importanti.	(1)
2.3.3	Kien jiltaqa' l-Parlament Malti.	(1)
2.3.4	Drappijiet irrakkmati li juru xeni artistici.	(1)
2.4	Li kienu jhobbu t-tagħlim; kellhom interess lejn it-tagħlim.	(1)
2.5.1	Sptar mibni mill-Kavallieri.	(1)
2.5.2	Biex idewwu l-midruha; biex jieħdu ħsieb il-morda.	(2)
2.5.3	Biex ikun protett; biex ikun qrib il-baħar halli l-midruha jaslu mill-ewwel l-isptar.	(2)
2.6.1	il-Gran Mastru La Cassière	(1)
2.6.2	San Ġwann il-Battista hu l-qaddis protettur tal-Kavallieri.	(1)
2.6.3	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu żewġ pitturi flimkien mal-artisiti tagħhom minn:</i> Qtuġh ir-ras ta' San Ġwann ta' Michelangelo Merisi da Caravaggio; San Ġlormu ta' Michelangelo Merisi da Caravaggio; Tal-Maddalena ta' Michelangelo Merisi da Caravaggio; It-Trinità Mqaddsa ta' Mattia Preti; Il-Kobor tal-glorja tal-Ordni ta' Mattia Preti; Il-ħajja ta' San Ġwann ta' Mattia Preti.	(4)
2.7	Post fejn nies fil-bżonn tal-flus jirahnu ġidhom u biż-żmien jeħduhom lura; post minn fejn jissellfu l-flus b'imghax baxx.	(1)
Total: 30 marka		
3.1	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu tnejn minn:</i> b'wegħda; bhala devozzjoni; b'radd ta' ħajr; għad-dawl fit-toroq	(2)
3.2	Naħsbu li kien post fejn kienu jingabru l-għassiesa tad-dejma.	(1)
3.3	Xi haġa li ssir b'ringrazzjament bhala wegħda li tkun qlajt.	(2)
3.4	Juru kemm il-Maltin kienu devoti lejn ir-religjon Nisranija; ir-religjon Nisranija kienet parti integrali mill-ħajja ta' kuljum.	(1)
3.5.1	bir-riħ	(1)
3.5.2	Fuq għolja biex jaħkimha r-riħ.	(1)
3.5.3	<i>Accetta twegiba minn dawn:</i> għax mingħajru l-qamh ma kienx jintahan; id-dqiq kien importanti għall-għajxien tagħhom; kien jipproduci l-ikel tagħhom.	(2)
3.5.4	id-dqiq	(1)
3.6.1	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu:</i> Sors N juri triq f'tarf ir-raħal; Sors O juri triq f'belt; Sors N hi triq kwieta filwaqt li t-triq f'Sors O hi attiva; il-binja f'sors N hi sempliċi filwaqt li f'Sors O hi aktar elaborata.	(2)
Total: 13-il marka		
4.1	Belt hdejn il-baħar; belt li tiddependi fuq attività marbuta mal-baħar.	(1)
4.2	Il-Kavallieri kienu qawwa marittima (tal-baħar) allura riedu belt u fortizza qrib il-port minflok l-Imdina.	(1)
4.3	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu:</i> biex jaraw l-għadu ġej; għad-difiża.	(1)
4.4	iċ-Ċittadella	(1)
4.5	<i>Accetta twegibiet minn dawn:</i> bidla fis-sistema ta' difiża; bidla fl-armi; inbnew f'perjodi differenti.	(2)
4.6	Medjevali	(1)
4.7	Il-Katidral	(1)
4.8.1	Francois Mondion	(1)
4.8.2	Barokk	(1)

4.9	<p><i>L-istudenti jistgħu jsemmu:</i> Bieb prinċipali ġdid u pont li jagħti għalih: il-bieb il-qadim ingħalaq u nfetaħ ieħor ġdid, dak li nistgħu naraw illum. Biex seta' jsir dan twaqqgħet knisja qadima u żgħira (S Maria della Porta), bosta ħwienet u ħnejjiet li qabel kienu jinsabu eżatt mad-dhul tal-belt il-qadima. Pjazza ġdida fid-dahla: eżatt kif tidhol l-Imdina, Mondion neħha d-djuq u fetah pjazza helwa bit-Torri tal-Istandard fuq naħa u l-Palazz Vilhena fuq in-naħa l-oħra. Fid-dahla għall-Imdina kellu jkun hemm l-għassa u d-dwana, inbnew il-bastjuni u twessa' l-foss, inbena l-Muniċipju tal-Università, inbnew imħażen ġodda .</p>	(1)
Total: 11-il marka		
5.1	1789	(1)
5.2	Serq fuq il-baħar bil-liċenzja maħruga mill-Gran Mastru.	(1)
5.3	<i>Aċċetta twegiba bħal:</i> kien jipprotegi 'l Malta u l-ibhra mill-Musulmani; mill-Imperu Ottoman; kien forma ta' dhul finanzjarju għall-Ordni; kien jipprovdi lsiera għall-galeri tal-Ordni.	(1)
5.4	<i>L-istudenti jistgħu jsemmu:</i> Kien jipprovdi xogħol għall-Maltin; jipprotegi 'l Malta minn attakki tal-furbani.	(1)
5.5	Naqas id-dhul tal-Ordni; inxterdu ideat liberali.	(2)
Total: 6 marki		
6.1	Re Lwigi XVI	(1)
6.2	<p><i>L-istudenti jistgħu jsemmu tnejn minn dawn:</i> In-Nobbli kellhom bosta privileġġi fosthom li ma jhallsux taxxi anzi kienu huma li jigbru taxxi horox minn fuq il-bdiewa li jghixu fuq l-art tan-Nobbli. Kellhom drittijiet fuq il-kaċċa u s-sajd; monopolju fuq l-imtiehen, il-magni tal-għasir tal-gheneb u anke fuq il-fran. Kienu jithallsu talli jintużaw dawn ir-riżorsi. Kellhom id-dritt li jilbsu x-xabla f'okkazjonijiet pubbliċi halli jiddistingwu ruhhom mill-klassijiet soċjali anqas minnhom (it-tielet stat). Il-Kleru: Il-qassisin u l-kleriċi ma kinux iħallsu taxxa. L-isqfijiet kellhom ħafna artijiet bħan-Nobbli.</p>	(2)
6.3	Ġiet arrestata u wara nqatlet permezz tal-giljottina.	(1)
6.4	Id-dritt tar-Rejjiet li jmexxu ġej minn Alla.	(1)
6.5	Repubblika	(1)
6.6	Kienu grupp ta' nies filosofi li kkontribwixxew fil-publikazzjoni ta' enċiklopedija qabel ir-Rivoluzzjoni.	(1)
6.7	fraternità, ugwaljanza, libertà	(3)
Total: 10 marki		
7	<i>Fil-kitba tagħhom l-istudenti għandhom juru għarfien tal-fatti u l-kunċetti storiċi. Għandhom ukoll juru ħila fil-kitba kostruttiva u analitika. Għalkemm hu mistenni li juru użu tajjeb tal-lingwa, żbalji fl-ortografija m'għadhomx jiġu ppenalizzati. L-istudenti jingħataw marki għal dawn il-punti li jsemmu:</i>	
7.1	Il-fortifikazzjonijiet ta' madwar il-portijiet, il-bini ta' swar difensivi, il-bini ta' fortizzi, il-fortifikazzjonijiet ta' madwar il-kosta, it-torrijiet, bini ta' linji u batteriji mal-kosta u l-fortifikazzjonijiet f'Għawdex	
7.2	x'kienu qegħdin jistennew il-Maltin mill-Frañċiżi, id-drittijiet, x'riformi għamli l-Frañċiżi f'Malta u fejn naqqsu l-Maltin biex dawn tilfu l-fiduċja tagħhom fil-Frañċiżi	
7.3	ix-xogħol li kellu x'jaqsam mal- flotta u x-xwieni. Xoghlijiet oħra eż. biedja, sajd, xogħol fl-isptarijiet, bennejja f'progetti kemm ta' difiża kif ukoll ta' tisbiħ, bejjiegha tal-ilma, ħaddiema fi ħwienet żgħar tal-ħaxix u tax-xorb	
Total: 15-il marka		